

DKRÁN

JOHN MADDOX ROBERTS

SPQR X

DETEKTIV DECIUS METELLUS OBVINĚN Z VRAŽDY!

ROMÁN Z ANTICKÉHO ŘÍMA

DETEKTIVNÍ

ROMÁN Z ANTICKÉHO ŘÍMA

OTÁZKA PRÁVA

JOHN MADDOX ROBERTS

X SPQR X

OTAZKA PRÁVA

SPQR — senatus populusque romanus
tj. senát a lid římský

Otázka práva SPQR X

Copyright © 2006, 2012 by John Maddox Roberts
Translation © Petra Pachlová, 2012

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické)

Z anglického originálu *SPQR X: A Point of Law*

přeložila Petra Pachlová

Redakce Tereza Kodlová

Obálka Vojtěch Domlátil

Sazba David Greguš (pdf)

Odpovědná redaktorka elektronické verze

Michaela Pohlreichová

Konverze do elektronické verze Marek Pečenka

Vydalo v roce 2012 nakladatelství

Dokořán s. r. o., Holečkova 9, Praha 5,
dokoran@dokoran.cz, <http://www.dokoran.cz>

(571. publikace, 94. elektronická, pdf)

(572. publikace, 95. elektronická, epub)

(573. publikace, 96. elektronická, mobi)

ISBN 978-80-7363-508-4 (pdf)

ISBN 978-80-7363-509-1 (epub)

ISBN 978-80-7363-510-7 (mobi)

Věnuji
Johnu Vanoverovi ml.,
našemu Prometheovi, nezdolnému bojovníkovi
a skvělému švagrovi

Řím v době voleb! Může být nějaké období krásnější? Je vůbec možné, aby bylo nějaké místo báječnější? A nějaká činnost příjemnější? Pro mě určitě ne, a ne toho roku. Právě jsem se vrátil z Kypru po úspěšném, přiměřeně slavném a nepříliš krvavém tažení proti rozmáhajícím se pirátům. Našel jsem jejich základnu, zničil jim celou flotilu, a co bylo nejlepší, zmocnil jsem se pořádné části jejich kořisti. Zajatce jsem poslal do jejich domovů a vrátil část kořisti lidem, kterým byla ukradena.

Naštěstí pro mě nebylo možné vystopovat majitele velké části lupy, takže připadl mně. Část jsem rozdělil mezi své muže, slušnou sumu jsem věnoval státní pokladně a zbytkem uhradil své značné dluhy. Dosáhl jsem správného věku a nashlédal potřebnou vojenskou zkušenost na to, abych se ucházel o úřad prétora. A co bylo nejspíš vůbec ze všeho nejlepší, byl jsem Caeciliovec Metellovec a muži z mé rodiny počítají s automatickým zvolením do vyšších úřadů právem svého původu.

Všechno korunovala skutečnost, že bylo nádherné počasí. Zdálo se, že všichni bohové Říma stojí při mně. Jenže oni se mi jako obvykle chystali provést jeden ze svých hanebných šprýmů.

Ráno, kdy to všechno začalo, jsem byl u *porticus Metelli* na Martově poli naproti Flaminiovu cirku, kde jsem vedl posvěcení svého památníku. Tenhle *porticus*, pěkný obdélník sloupoví obklopující hezké nádvoří, vystavěla moje rodina pro potěchu lidí a vlastní slávu a platili jsme za jeho údržbu. Z části pirátské kořisti jsem mu pořídil novou střechu. Památník na Foru mohl

být možná reprezentativnější, ale v té době už bylo Forum tak přecpané památníky, že jednoho navíc by si nikdo ani nevšiml. A kromě toho ten můj nebyl nijak veliký.

Jenže v té době se město vylévalo za staré hradby a původně venkovské Martovo pole, shromaždiště a cvičiště starých legií, se teď stalo vzkvétajícím předměstím plným drahých obchodů a pěkných domů. A můj památník, to nebyla jen socha, představoval námořní trofej: sloup pokrytý bronzovými klouny lodí, jež jsem zajal.

Pirátské lodě vlastně neměly nijak impozantní klouny, protože piráti se obvykle nesnažili loď potopit, ale nalodit se, a většinou přepadávali pobřežní vesnice, takže jejich lodě musely být schopné rychle najet na břeh a stejně rychle odplout – a to není snadný úkol, když vám vepředu trčí obrovský hrot. Tak jsem si nechal odlít velké, hrůzu nahánějící klouny, za každou pirátskou loď jeden. Na vrcholu sloupu stála socha Neptuna vítězně třímajícího trojzubec. Snad až moc velkolepé za tažení proti špinavým a odrbaným pirátským neřádům, ale toho roku veškerou skutečnou vojenskou slávu získával Caesar, tak jsem bral, co šlo.

Oblékl jsem si roucho *toga candida* speciálně vybělené valchářskou hlinkou, abych dal na vědomí, že kandiduji na přetora. To ale nikoho nepřekvapilo. Při odhalování trofeje moji přátelé a klienti tleskali, a kněží Bellony a Neptuna provedli posvěcení. Oba byli moji příbuzní a s radostí mi vypomohli. Starý přítel mého otce, zestárlý a ztloustlý Kvintus Hortensius Hortalus, prostudoval znamení a nezaměnitelným hlasem oznámil, že jsou příznivá.

Dostavilo se mnoho římských hodnostářů. Přišel i Pompeius, aby mi pogrataloval, stejně jako otravný Kato. Přál jsem si, aby se mezi přítomnými objevil Cicero, jenže ten spolu se svým

bratrem odjel do Sýrie, aby společně potlačili parthský útok. Účastnila se i moje žena Julie a spousta jejích příbuzných, a tak bylo caesarovské zastoupení snad až moc početné. I bez toho mě příliš mnoho lidí považovalo za Caesarova poskoka. Můj dobrý přítel Titus Milo se dostavit nemohl, protože byl ve vyhnanství za zabití Klodia, a moc života už mu nezbývalo, i když v té chvíli jsem to ještě netušil.

Přesto bylo dopoledne skvělé, památník pěkný a moje budoucnost zářivá. Konečně budu zastávat úřad se skutečnou mocí místo takového s nekonečnými povinnostmi a zodpovědností, ve kterém člověk utopí celé jmění. Budu mít impérium a budou mě doprovázet liktoři. S trochou štěstí dostanu při odchodu z úřadu na starost provincii, kde bude mír a kde zbohatnu v relativním bezpečí. Většina politiků chtěla provincie, ve kterých probíhá válka, aby mohli získat slávu a kořist, ale já věděl, že každé takové postavení by mě dostalo do soupeření s Caesarem a Pompeiem. Oba ty muže jsem znal až příliš dobře, abych po něčem takovém toužil.

Dorazil dokonce i můj churavý otec, i když už se teď při chůzi musel opírat o hůl. Přisahal, že bude žít tak dlouho, dokud mě neuvidí jako konzula, ale já se bál, že tak dlouho nevydrží. Opravdu mě trýznil pohled na skupinku mých starších příbuzných, kteří ho doprovázeli. Všichni význační Metellovci byli mrtví nebo příliš staří na to, aby v politice ještě něco znamenali. Dalmatikus a Numidikus zemřeli s generací mého děda, v generaci Maria. Metellus Celer, soukmenovec mého otce, byl už mrtvý; Kretikus toho dne na slavnost přišel, ale také zestárl a pořádně přibral; pontifex Metellus Scipio, Caeciliovec adopcí; a Nepos, který mi byl věkem blíž, ale byl to Pompeiův muž, a Pompeius byl vyřízený člověk; kéž by si to jen jeho stoupenci uvědomili. Všichni kdysi podporovali Sullu a ten už mezi námi

nebyl víc než pětadvacet let. Metellovci mé generace byli stále početní, ale politicky zcela bezvýznamní. Do téhle kategorie jsem počítal i sebe.

Vedle mě stál také můj propuštěnec Hermes, který se stále ještě cítil nesvůj v občanské tóze, rouchu, které měl právo nosit teprve několik měsíců. Jeho oficiální jméno znělo pochopitelně Decius Caecilius Metellus, ale objeví se až na jeho náhrobku. Rozhodl se, že si ponechá své otrocké jméno, i když bylo řecké. Nu, koneckonců to bylo jméno boha a spousta občanů mé generace si vystačila s řeckými přezdívkami, z nichž některé byly dost neslušné a neměly žádný odpovídající latinský výraz.

Když byl obřad posvěcení u konce, všichni jsme se společně vydali na Forum kolem chrámů Apollona a Bellony, prošli jsme Karmentalskou branou ve starých hradbách a kolem úpatí Kapitolu do severozápadní části slavného shromaždiště. Byla tu ještě větší tlačence než obvykle, protože volby se blížily a každý, kdo něco znamenal, se z blízka i z daleka vypravil do Říma. Nastal čas slavností a politiky, čas intrik, úplatků a nátlaků.

V té době se téměř celý senát rozpadl na dvě frakce: procaesarovskou a proticaesarovskou. Caesar byl neuvěřitelně oblíbený u římských plebejů a zuřivě nenáviděný velkou částí aristokratů. Takováhle polarizace vedla pochopitelně k podivným paradoxům. Muži, kteří měli před několika lety pro Pompeia jen pohrdání, se teď ucházeli o jeho přízeň, protože ho považovali za jediného schopného Caesarova rivala. Jejich politika byla krátkozraká, ale zoufalí muži se chytí čehokoli, co slibuje odklad toho, čeho se děsí. Snažil jsem se držet dál od všech podobných frakcí, ale vzhledem ke stykům mé rodiny to bylo obtížné. Jeden z konzulů toho roku, Markus Klaudius Marcellus, patřil mezi nejfanatičtější členy proticaesarovské frakce a mého

malého obřadu při odhalování a posvěcení trofeje se neúčastnil. Zato druhý konzul, Sulpicius Rufus, mi okázale blahopřál. Takové tenkrát panovaly časy.

Pomalu jsme se blížili k úpatí Kapitolu a jako obvykle jsme cestou potkávali množství lidí, se kterými jsme se zdravili. Nedaleko starého shromaždiště *comitia* se podle zvyku scházeli všichni kandidáti toho roku. Postávali tam, naparovali se a vůbec hlásali svou ochotu sloužit senátu a lidu. Tady se stavovali naši přátelé a příznivci, tiskli nám ruce a hlasitě vytrubovali každému, kdo byl ochotný poslouchat, jací jsme to všichni báječní chlapíci. Byl to jeden z našich méně důstojných zvyků a cizinci nad ním vytrvale žasli, ale my jsme to tak dělali od nepaměti, a to byl dostatečně dobrý důvod k tomu, abychom to dělali i dál.

Jako kandidát na úřad s impériem jsem nejprve musel pozdravit uchazeče, které jsem podporoval na nižší úřady. Každému jsem stiskl ruku a pověděl všem okolo, jak úžasný je to člověk.

První získal mou ruku Lucius Antonius, toho roku kandidát na kvestora. Doprovázel ho jeho bratr Gaius, který právě sloužil jako kvestor a nyní mu končilo funkční období. Byli to bratři slavného Marka Antonia, jenž byl s Caesarem v Galii. S těmihle bratry jsem vždycky vycházel moc dobře; byli to špatní muži, ale vynikající společníci.

„Hodně štěstí, Lucie!“ zvolal jsem a poklepal mu po rameni, až se zvedl oblak křídového prachu. Když se člověk ucházel o úřad, vždycky byl v pokušení přehnat to s křídou.

„A tobě taky, Decie,“ odpověděl mladší bratr. Oči neměl úplně zaostřené a hlas maličko nejistý. Už nasává, pomyslel jsem si. Typický Antoniovec.

„Hádám, že sis už objednal tógu s nachovým lemem,“ prohlásil Gaius a narážel na již dříve zmíněnou jistotu, že budu zvolen.

„Měl jsem štěstí, protože tyrský purpur byl náhodou mezi věcmi, které jsem získal na Kypru,“ odpověděl jsem. Neuškodí připomenout každému, kdo zmeškal posvěcení památníku, moje nedávné úspěchy. „Julie mi utkala novou tógu a lem sama obarvila. Právě teď schne na sušáku. Velice hezké roucho, mohu-li podotknout.“ Popravdě moje manželka dohlížela na ženy, když ho tkaly, a pochopitelně zavolala zkušeného barvíře, aby udělal lem. To purpurové barvivo je nejdražším materiálem na světě, je dokonce dražší než šafrán nebo hedvábí.

„Někteří lidé mají zkrátka štěstí,“ prohlásil Lucius. „Než to náš bratr v Galii dokončí, nezbude k uloupení žádné zlato, víno ani pohledné ženy.“

„Uplyne nejmíň deset let, než se nahromadí další pirátský lup dobrý k ukořistění,“ zamumlal Gaius přiopile. „Jestli si Pompeius podrobí Parthskou říši, na nás ostatní nezbude zhola nic.“

„Vždycky je tu ještě Indie,“ podotkl jsem, ale nemyslel jsem to tak docela vážně. Neměl jsem žádné ambice stát se dobyvatelem, tak jsem tu potíže nebral tak tragicky jako tihle dva zapálení zloději.

„Ta je hrozně daleko,“ vzdychl Gaius. „Člověk musí pochodovat celý rok, jen aby se tam dostal. Zato Egypt..“

„Zapomeňte na něj,“ prohlásil jsem. „Ani Antoniovci senát nikdy nedovolí zmocnit se Egypta.“ Tohle prohlášení bylo plné zlých předzvěstí, jen kdybych to byl býval věděl.

„Ano, teď je i potíže nechat se zvolit za kvestora,“ řekl Gaius. „A Decie, nedělej si starosti s Fulviem. Víš, jak s takovými lidmi zatočit.“

„Ano,“ přitakal Lucius, „ten člověk je nula. Nesmíš mu dovolit, aby odvedl tvou pozornost od voleb.“

„Co? Fulvius?“ V té chvíli se už ale oba otočili a opětovali pozdravy nejnovějšího houfu příznivců.

Odcházel jsem od nich a hlavou mi vrtala ta záhadná rada. Kterého Fulvia mysleli? Znal jsem asi deset nebo dvanáct senátorů toho jména a bezpočet *equites*. Kdo z nich měl na mě spadeno?

Zaujal jsem své místo vedle dalších kandidátů na prétorát. Po hodině hlasitého zdavení a vítání ke mně přistoupil můj nejméně oblíbený Říman, Sallustius Krispus. Rok předtím byl tribunem lidu a v tomhle mocném úřadu se z něj vyloupl Caesarův zastánce. Po smrti Klodia se pokusil vyplnit jeho uvolněné sandály. Protože mě považoval za Caesarova muže, choval se, jako bychom byli blízcí přátelé.

Sallustius měl sám sebe za historika a už dvanáct let se ze mě snažil vytáhnout všechno, co jsem věděl o nešťastné Katilinově záležitosti. Byl to vlezlý, odporný neřád s přemrštěnými ambicemi. Vlastně to byl nejspíš typický římský politik té doby a o nic horší, než mnozí, které jsem znal. Jenže já si zkrátka nemohl pomoci a neměl jsem ho rád.

Jedna věc byla jistá: protože Sallustius zbožňoval klepy, určitě bude vědět, kdo by ten Fulvius mohl být a jaký důvod má k zlosti.

„Pěkný den na politikaření, co, Decie Caecilie? Byl bych se dostavil na posvěcení vašeho památníku, ale vyprovázel jsem bratra.“ Jeho mladší bratr, přezdíváný Kanini z důvodu, který jsem se nikdy nedozvěděl, byl toho roku jedním z kvestorů.

„Kam má namířeno?“ zeptal jsem se a srdečně zamával skupince suburských sousedů, kteří přišli podpořit mě i další z naší čtvrti, co jsme se toho roku ucházeli o nějaký úřad.

„Do Sýrie. Stane se Bibulovým prokvestorem.“

„Tak to bude v bezpečí. Bibulus je opatrný muž. Bojuje co nejméně – raději vše přenechává svým legátům.“ Bibulus si dal dobrý pozor, aby dorazil do provincie k převzetí její správy

s dostatečným zpožděním. Když konečně přijel, mladý Cassius Longinus, pouhý prokvestor, který přežil katastrofu u Karrh, už úspěšně hnal Parthy zpátky. Ten mladík si za to zasloužil triumf, jenže velel jen nepočetným silám a nedokázal dobýt rozhodné vítězství, a navíc byl považován za příliš mladého a příliš nízko postaveného na takovou poctu. Tak málo chvály za tak ohromný úspěch mělo nejspíš za následek jeho pozdější nevraživost vůči Caesarovi – ale to trochu předbímám.

„To je dobře,“ přisvědčil Sallustius. „Nadání mé rodiny leží na literárním poli, ne na vojenském.“ Já bych byl spíš řekl, že na žádném z těch dvou, ale mlčel jsem.

„Před chvílí mi radili, abych si nevšímal člověka jménem Fulvius. Kdo je to a proč bych ho měl ignorovat?“

„Vy jste to ještě neslyšel?“ vyhrkl radostně. Sallustius byl hrozně rád poslem špatných zpráv. „Dnes ráno vás jistý Markus Fulvius obvinil před soudem pro vyděračství z korupce a drancování Kypru a okolních vod.“

„Cože!“ Na můj výkřik se začaly otáčet hlavy tak prudce, že bylo slyšet, jak po celém Foru křupají obratle.

„Uklidněte se, Decie,“ usmál se. „Ten muž je jen ctižádnostivý politik, co se touží prosadit. Obžalovat úspěšného muže z korupce je v takovém případě zcela běžné. Však víte, že tak si vybudoval svou pověst Cicero.“

„Ano, jenže Verres skutečně *vyraboval* Sicílii s legendární důkladností. Já nic takového na Kypru neudělal!“

„A jaký je v tom rozdíl?“ zeptal se upřímně zmatený. „Měl byste být rád, že je to obvinění z vydírání a drancování. Klidně to mohlo být ze znásilnění panny vestálky a pomyslete, jak ponižující by soudní proces potom byl.“

„Mám za to, že jeho obvinění obsahovalo víc než jen hromadu prázdných žvástů, ne?“

„Říká, že má spoustu svědků, kteří to potvrdí.“

„Kypřanů? Vysmějí se mu a z Říma ho rychle vyprovodí, jestli před římskou porotu přitáhne tlupu polořeckých míšenců.“

„Rozhlašuje, že má římské občany připravené odprisáhnout před bohy, jaký jste to zkažený chlap.“

„Krucí!“ Během pobytu na Kypru jsem urazil hodně Římanů. Většinou to byli obchodníci a finančníci, kteří slušně profitovali na pirátských činnostech. „Kdo je ten muž a odkud je?“ Tušil jsem, že to Sallustius ví, a opravdu mě nezklamal.

„Je z Baiae, pár posledních měsíců žije v Římě, vytváří si kontakty a učí se politiku od vysoce postavených přátel. Nepochybuji, že se mu dostalo zkušených rad, jak to provést.“

„Teď jsem několik let trávil tolik času mimo Řím, že je obtížné vědět o každém člověku. Říkáte Baiae?“ Snažil jsem se najít nějakou spojitost. Pak mi svitlo. „Není tenhle muž Klodiův švagr?“

Zazubil se ošklivým úsměvem. „Je to Fulviin bratr.“

Fulvia, vdova po mém starém nepříteli, měla ze všech žen v Římě asi tu nejhorší pověst.

„Jenže Klodius byl zabit, a ona se dala dohromady s Markem Antoniem, který ale vůči mně nechová žádnou zášť. To nedává smysl.“

„Jste zkrátka jen příhodný cíl, Decie. Právě jste se vrátil ze zámoří s trochou slávy a spoustou peněz a ucházíte se o úřad prétora. Proč se domníváte, že je to osobní?“

„Nejspíš máte pravdu. Prostě se s ním vypořádám běžným způsobem.“ Vzhledem k tomu, že sloužící úředník nemohl být pohnán před soud, moje nejlepší taktika bude oddalovat vše až do doby po volbách. Než mi skončí funkční období, najde si tenhle obtížný hmyz někoho jiného, koho by mořil.

„Jako většina ambiciózních mužů,“ řekl Sallustius, „je chudý. Třeba bude slyšet na úplatek, aby stáhl žalobu. Chtěl byste,

abych s ním promluvil místo vás?“ Typický Sallustius. Kdybych naznačil zalíbení v jeho sestře, hned by ochotně dělal kuplíře.

„Ne, vyhnu se potížím, jestli to půjde, ale odmítám se vykupovat z obvinění, které je lživé.“

„Nevidím důvod, proč ne. Nevinnost jen zřídka člověka osvobodí z následků falešného obvinění. Obvyklou cestou je protiútok. Neříkejte, že jste už utratil všechny svoje peníze?“

„Děkuji za novinky i rady, Sallustie. Vypořádám se s tím po svém.“

Pátral jsem očima kolem, dokud jsem nezahlédl Herma. Stál blízko Vulkanova oltáře a před malou skupinkou voličů na mě pěl chválu. Podle pravidel nemohl kandidát přesvědčovat voliče osobně. Dělal to za nás naši klienti a propuštěnci. Zachytil jsem jeho pohled a přivolal ho.

„Snad už nechcete pít?“ spustil, když ke mně přišel. „Čeká vás dlouhý den.“ Tahle drzost byla výsledkem let, která strávil jako můj osobní otrok. A navíc mě znal až příliš dobře.

„A bude ještě delší, darebáku. Sežeň mého otce a všechny ostatní z rodiny, kteří tu nejspíš někde postávají, i mé význačné příznivce. Valí se na nás potíže.“

Zazubil se. „Útok?“ Hermes byl notorický rváč.

„Ne takový, který by sis užil. Politický útok z nečekané strany.“

„Ach jo,“ vzdychl zklamaně. „Já je najdu.“

V duchu jsem zuřil, i když jsem se na své příznivce usmíval a třásl si s nimi rukama. Jak významnou měl ten člověk podporu? Jak budu čelit jeho obviněním? Jakou podporu dokážu získat já? Jak dlouho se mi to podaří protahovat? Budu potřebovat právní pomoc. Pro ni bych se automaticky obrátil na Cicerona, ale toho roku mezi námi zela propast.

Otec se ke mně dobelhal a tvářil se ponuře jako bouřkový mrak. Byli s ním Hortensius Hortalus, Metellus Scipio a Kreti-

kus, a dokonce i Kato. Ač jsem toho člověka děsně nesnášel, byl jsem v té chvíli hotov uvítat podporu kohokoli.

„Už jsme to slyšeli,“ zavrčel otec, než jsem stihl promluvit. „Jak takový červ jako Markus Fulvius dokázal tohle zosnovat, aniž bychom se něco doslechli?“

„Bezpochyby proto, že jsme mu nevěnovali sebemenší pozornost,“ zahřměl Hortalus.

„U kterého soudu mě obvinil?“ zeptal jsem se.

„U Juventiova,“ odpověděl Kato. Měl na mysli Marka Juventia Laterensia, kdysi Klodiova blízkého přítele.

„No to je báječné! I když je Klodius mrtvý, dokáže mi způsobit potíže,“ prohlásil jsem našťvaně.

„Čas je na tvé straně,“ řekl Kato. „Blíží se volby, soudy budou zasedat už jen čtyři dny.“

„Jestli bude chtít Juventius jednat rychle,“ dedukoval jsem, „čtyři dny je spousta času na to, aby mě pohnal před soud.“ Nemusel jsem podotýkat, že rozsudek vinen mi mohl znemožnit zaujmout ve volební den místo mezi kandidáty. A i kdybych byl přesto zvolen, mohli mi zabránit, abych v novém roce do úřadu nastoupil.

„Musíme posadit tvůj zadek na kurulské křeslo dřív, než tě ten prevít dotáhne před soud,“ prohlásil nesmírně praktický Kretikus.

„Dnes večer vyjdu za hradby a prostuduji znamení,“ řekl Hortalus, „třeba ukáží, že se soudy nemohou příštích několik dnů sejít.“

„Je všeobecně známo, že jste nejbližší přítel mého otce,“ řekl jsem. „Obžalují vás před senátem za falšování věštek, i kdybyste viděl, jak v noci do letícího orla udeřil blesk.“

„Vezmu si s sebou Klaudia Marcella. Jeho věštby nebude nikdo zpochybňovat.“ Nezmiňoval Klaudia Marcella, který byl

toho roku jedním z konzulů, ani Klaudia Marcella, který se jím měl stát v roce příštím, a ani toho Klaudia Marcella, který se stal konzulem rok nato, ale ještě čtvrtého Klaudia Marcella, nejstaršího člena Kolegia augurů. Všichni mu věřili, jako se věří těm, co jsou příliš staří, aby mohli způsobit nějakou škodu.

Přehlédl jsem dav na Foru. Ještě žádný poprask. Ani jsem vlastně žádný nečekal. Sprostá obvinění proti kandidátům patřila k běžnému koloritu každých voleb. Všude byli pouliční prodejci a umělci, kterým šly skvěle obchody, jako ostatně vždycky, když město zaplnili voliči. Přál jsem si promluvit s Julií, jejíž politická prozíravost byla mnohem vyšší než ta mé vlastní rodiny. Ale už se vrátila domů. V každém případě by se strhl strašlivý skandál, kdybych probíral politiku se svou ženou přímo na veřejnosti.

„Tamhle jde!“ ozval se vzrušený Sallustiův hlas. Držel se stále blízko nás, chtivý zaslechnout řeči metellovské frakce.

Sledoval jsem jeho ukazováček a v davu zahlédl nějaký rozruch. V moři kštic jsem si všiml pohybu mířícího k nám, jako když žraločí ploutev protíná mořskou hladinu. Pohyb se přiblížil a utvořil maličký shluk mužů kráčejících odhodlaně naším směrem. V jejich čele byl vysoký, světlovlasý muž, typický válečník z Fora – ten, co všechny bitvy vede u soudů. Poznal jsem některé muže za ním, pár starých Klodiových stoupenců. Ty ostatní jsem nikdy neviděl.

„Decie Caecilie Metelle!“ zvolal, když k nám dorazil.

„To jsem já,“ zavrčel otec. „Co chcete?“

Muž se na okamžik zatvářil zmateně. Rozhodilo se mu načarování. „Ne vy! Myslel jsem vašeho syna.“ Namířil na mě kostnatý prst.

„Tak proč jste to neřekl hned, vy kašpare s vycmrdlým obličejem? Dokud nenatáhnu brka, je tohle Decius mladší.“ Naše

frakce výskala a tleskala. Lidé se začali cpát na už tak plné prostranství, protože vycítili, že se odehraje pěkné představení.

„Mluví na tvýho spratka, ty starej plešatej prdolo!“ zakřičel jeden z mužových poskoků.

Otec zamžoural směrem k muži. „Kdo je to? Á, už si na tebe vzpomínám. Nechal jsem z Říma vypráskat tvou matku pro kurvení a šíření nemoci.“ Pochopitelně vůbec netušil, kdo ten muž je, ale nikdy by se nenechal zastavit tak bezvýznamným detailem.

Já zachovával důstojné mlčení, čehož si světlovlasý muž všiml, jak se ostatně dalo čekat.

„Neumíte mluvit, Decie Caecilie Metelle *mladší*? Obviňuji vás z podplácení, korupce, utlačování římských občanů a tajné úmluvy s nepřáteli Říma, což jste všechno spáchal během námořních operací na Kypru!“

„A vy jste...?“

„Já jsem Markus Fulvius.“ Vytáhl se do své plné výše a zaujal řečnickou pózu.

Zůstal jsem s pusou dokořán. „No ne snad *ten* Markus Fulvius? Ten Markus Fulvius, který je v Baiae proslavený veřejným obcováním s kozami? Ten Markus Fulvius, který si to rozdával s celou kohortou pomocných sborů libyjských zvrhlíků, dokud nedošly zásoby oleje? Jen pomyslet, že Řím poctila přítomností taková slavná osobnost.“ Teď se řehtalo celé Forum. Muž zrudl, ale stál si na svém. Chystal se něco zakřičet, když dopředu postoupil Kato, vzal ho za ruku a otočil ji dlaní vzhůru.

„Tady je ruka, která nikdy nedržela meč,“ zvolal s opovržlivým posměchem a nikdo nedokázal dštít posměch opovržlivěji než Markus Porcius Kato. „Dobře mě poslouchej, ty venkovská nulo. Upaluj k legiím, prožij tam trochu času a proslav se v boji, než se odvážíš přijít do Říma a obvinít veterána z Galie a Ibérie, muže, jenž rozdrtil piráty a odhalil nespočet zrádců.“

To snad byla příliš silná slova o mé vojenské a soudní minulosti, ale byla smrtelně vážná a nikdo se teď nesmál. Pochybuji, že to hovořila náklonnost ke mně. Katonovi se totiž hnusili muži, kteří přicházeli zvenku, aby si v Římě vybudovali pověst.

„U státního soudu může vznést žalobu proti komukoli jinému každý římský občan,“ prohlásil Fulvius. „Jak vy jistě dobře víte, Marku Porcie.“

Dopředu postoupil Hortensius Hortalus. „To je naprostá pravda. Vlastně jsem měl dojem, že jste právě takové obvinění vznesl dnes ráno u soudu pro vyděračství Marka Juventia Laterensia. Proč tedy, Marku Fulvie, opakujete tato obvinění tady na prastarém a posvátném shromaždišti *comitia* a tím rušíte vážné debaty občanů Říma, kteří v nejposvátnější republikové tradici vybírají mezi kandidáty pro ty nejvyšší úřady?“

Z mých úst by tenhle proslov zněl nabubřele a trapně, ale slyšet Hortala mluvit bylo vždycky potěšení. Zvučné samohlásky jeho starobylé latiny zaplavovaly dav jako med.

Fulvius vytrhl svou ruku Katonovi. „Mluvím bez obalu, protože chci, aby se Řím dozvěděl o tomhle zvrhlém kriminálníkovi, který požaduje, aby mu občané zajistili impérium. Tento muž“ – znovu namířil kostnatý prst s trochu špinavým nehtem na můj obličej, ale tentokrát jím třásl nekontrolovaný hněv – „se zmocnil velmi důležitých vojenských námořních zásob. Státního majetku, občané! A prodal je pro vlastní zisk! Přiměl své otroky, aby se vloupali do domů poctivých Římanů, bili je a mučili, dokud si nevykoupili životy zlatem! Bral ohromné úplatky od cizích kupců, kteří obchodovali právě s těmi piráty, které měl potlačit. *Toble* je muž, který chce předsedat soudu, jenž bude rozhodovat o římských občanech. *Toble* je muž, který by potom vládl proprétorské provincii a velel legiím bezpochyby jen proto, aby obyvatelé provincie ožebračil a zradil naše spojence!“

„Nebylo tam něco o tajné úmluvě s nepřáteli Říma?“ zeptal jsem se.

„A k tomu všemu,“ pokračoval a ani se neodmlčel, aby se nadechl, „obcovoval s nechvalně známou courou princeznou Kleopatrou, dcerou degenerovaného Ptolemaia Pištce, toho nechutného krutovládce Egypta.“

V té době ani jeden Říman z tisíce v životě neslyšel o Kleopatře, jíž bylo sotva sedmnáct let. Ale její otec Ptolemaios byl po celém světě terčem posměchu.

„Král Ptolemaios,“ prohlásil Metellus Scipio, „byl uznán senátem Říma jako legitimní král Egypta a byl mu udělen status Přítele a spojence římského lidu. Nejenže vznášíte pošetilá obvinění proti bezúhonnému služebníkovvi senátu a lidu, ale urážíte dceru spojeneckého vladaře. Mám chuť vás za to dovléct před soud.“

„Každý ví, že starý Ptolemaios podplatil polovinu senátu, aby ten titul získal!“ vykřikl jeden z Fulviových patolízalů. Měl úplnou pravdu, ale sotva to bylo k věci.

Zvedl jsem ruku, abych si zjednal klid, a za několik vteřin se dav utišil. „Marku Fulvie, vznesl jste proti mně vážná obvinění a vaše pomluvy jsou ničemné. Ukažte svoje svědky.“

„Uvidíte je u soudu.“

„Tak proč na mě štěkáte tady?“ Pochopitelně jsem to věděl naprosto přesně. Toho muže nikdo neznal, byla to nula. Chtěl, aby se celý Řím dozvěděl jeho jméno, a než se setmí, bezpochyby se tak stane.

„Jsem tady,“ prohlásil Fulvius nabubřele, „abych všechny občany Říma pozval jako svědky mé žaloby proti mocnému Caeciliovi Metellovi, jehož odpornou vinu prokážu díky svědectví římských občanů, jimž bylo ublíženo. Sami bohové Říma budou volat po jeho vyhnanství!“ Tahle slova vyvolala

výkřiky obdivu za jeho výřečnost, nad čímž se začal nadouvat.

Znovu promluvil Hortalus. „Učil jste se rétoriku od dobrého učitele, Fulvie. Ta poslední fráze byla z žaloby Junia Billiena na Minucia před sto šedesáti pěti lety“ – Hortalovy znalosti soudních spisů byly skutečně hluboké a obdivoval je i sám Cicero, ale pro efekt se na chvíli odmlčel a nechal dopadnout působivý dodatek – „za konzulátu Paulla a Varrona.“

Zpola nevědomky provedli všichni gesta odvracející zlo – rukama předváděli magická znamení, vytahovali falické amulety nebo drmolili ochranná zaříkadla. Ti šťastnější, kteří stáli blízko oltáře nebo sochy boha, líbali svoje ruce a tiskli je na posvátný předmět. To děláme vždycky, když se zmíní ten neblahý rok, protože právě za konzulátu Paulla a Varrona se Hannibal střetl s největší římskou armádou, která kdy byla postavena, a rozdrtil ji u Kann.

V této chvíli si dva liktoři s *fascēs* na ramenou prorazili cestu davem a zastavili se přede mnou.

„Decie Caecilie Metelle mladší,“ řekl jeden z nich, „jste předvolán, abyste se zítra za úsvitu dostavil před soud prétora Marka Juventia Laterensia.“ Byli maličko na rozpacích, že museli vykonat tuto všední povinnost. Kdyby mě zvolili prétozem, mohli by být přiděleni ke mně, a báli se, že na ně budu vzpomínat ve zlém.

„Proč čekat?“ zeptal jsem se. „Pojďme za ním teď hned.“ Opustil jsem své místo a vydal se k bazilice s celým svým davem za sebou. U soudu jsem nemohl ničeho dosáhnout, dokud nezačne můj proces, ale nechtěl jsem Fulviově poskytnout další pozornost na svůj účet.

Jeden z Fulviových mužů, ošklivý, v tváři zjizvený gangster, se procpal až ke mně. „Hele! Nemůžete...“ Dál se nedostal,

protože k němu přiskočil Hermes a praštil ho do obličeje. Ten kluk měl ránu profesionálního boxera a muž se svezl k zemi jako obětní vůl. Můj otec přetáhl dalšího po hlavě holí a zbytek před námi ustoupil.

Kdyby se něco podobného přihodilo jen před pár lety, došlo by ke skutečnému krveprolití, ale Pompeius dal konečně město do pořádku, vyhnal gangy, díky kterým byly volby tak bouřlivé, a vrátil nám trochu důstojnosti. Tudíž se všichni hrozně nudili a byli hotovi se poprat.

K bazilice, kde Juventius předsedal soudu, bylo jen kousek. Liktoři museli zadržet zástup, když jsme tam rozrušení vtrhli a přerušili právě projednávaný případ. Juventius vzhlédl a zadržel se vztekle.

„Váš případ je na pořadu zítra! Zmizte z mého zasedání!“ Byl to muž s drsným obličejem a nikterak známý. Jako většina neudělal nic víc, než že odsloužil požadovaný civilní a vojenský čas a utratil dost za své hry jako edil, takže na rok získal kurulské křeslo. Pochopitelně o mně by někteří řekli totéž.

„Zítra!“ zahulákal jsem. „Tenhle zákeřný mizera měl kdoví kolik měsíců, aby spředl svoje pletichy, nazkoušel si křivopřísežné svědky, uplatil a zkonstruoval svědectví, jež potřebuje, aby prokázal svoje falešná obvinění, a já mám čas *až do zítřka*, abych si připravil svůj případ! Občané!“ Dramaticky jsem se udeřil do prsou a málem se zadusil vlastním oblakem křídového prachu. „Je tohle spravedlnost?“ řval jsem tak hlasitě, aby mě slyšeli až venku, a zpátky se ke mně donesly potěšitelně souhlasné zvuky.

„Liktoři!“ zvolal Juventius. „Vyhoďte ty vetřelce!“ Protože jeho liktoři byli venku a snažili se zadržet dav, byli tak trochu bezradní.

„Co je to za nemístné chování?“ Hlas nebyl nijak strašlivě hlasitý, ale všechen ruch rázem ustal. Do baziliky vstoupil Pom-

peius a před ním jeho dvanáct liktorů. Technicky byl prokonzulem Přední a Zadní Hispánie, ale také měl výjimečný dohled nad zásobami obilí, tak zůstával v Itálii, aby uchránil všechny lidi od hladu, zatímco obě hispánské provincie spravovali jeho legáti. Prokonzul s plným impériem, jenž zůstává v Itálii, to bylo neslýchané uspořádání, ale v tomhle, stejně jako ve všem ostatním, byl Pompeius zákonem sám pro sebe.

„Prokonzule,“ prohlásil Juventius, „předvolal jsem Metella mladšího na zítřek a on se místo toho dostavil dnes a přerušil soudní jednání.“

„Předvolal jste ho ve velmi krátké lhůtě. Proč by se k vám měl zachovat jinak?“ Pak se otočil ke mně. „Decie, byl jste vyprovokován, ale já u římského soudu nedovolím žádné výtržnosti. Běžte domů a připravte si obhajobu. Jsem si jistý, že budete mít dobrou.“

„Přirozeně,“ odpověděl jsem mu. „Mám stovky svědků svých činů a všichni jsou na Kypru! Kdybych za velkých nákladů vyslal rychlý kutr, mohl bych jich sem dovézt několik tuctů asi za měsíc. Tedy mohl bych, kdyby byla plavební sezóna, což není.“

„Raději něco vymyslete,“ poradil mi Pompeius, „protože jestli se váš případ protáhne do příštího roku, nemůžete být zvolen prétozem.“

Otočil se, dlouhými kroky se vydal k východu a zahřímal: „Tato záležitost bude projednána zítra! Chci, abyste si všichni šli po své práci. Nebudou se konat žádná nezákonná shromáždění ani nepřístojné demonstrace.“

Celý dav pokorně uposlechl jeho rozkazy. Pompeius se choval, jako kdyby byl svrchovaným vládcem města. Protože bylo v té době plné jeho veteránů, možná tím vládcem opravdu byl.

„Dnes večer se sejdeme u mě doma,“ prohlásil otec. „Svo-
lejte naše nejvýše postavené stoupence. Čeká nás velice vážná
práce.“

2

Než jsem se dostal domů, moje manželka už věděla skoro
všechno. Síť Juliiných otroků, obchodníků a žen z její spo-
lečenské vrstvy soupeřila se špionážní organizací jakéhoko-
li vladaře Východu. To odpoledne na mne čekala v atriu se
zničeným výrazem, ale pečlivě připravená. Tleskla a domácí
otroci přispěchali, aby vykonali její rozkazy. Jeden mi sejmul
kandidátskou tógu, zatímco jiný mi ručníkem otíral křídou
z krku a paží.

„Pojď se mnou,“ řekla Julie. „Musíme toho spoustu probrat
a nemáme moc času.“ Následoval jsem ji do jídelny, kde už pro
nás další otroci prostírali stůl. Plácl jsem sebou na lehátko a ně-
kdo mi zul sandály.

„Jez,“ přikázala Julie. „Máš před sebou dlouhou noc v otco-
vě domě a bude plná pletichaření.“

„Ty už o tom víš?“ Natáhl jsem se po vínu, ale pleskla mě přes
ruku. Místo toho jsem si vzal rolku.

„Jak by ne?“ Smíchala víno s vodou. S příliš velkým množ-
stvím vody. „Chtějí pro tebe zorganizovat právní pomoc. Po-
věž jim, že jen mrhají časem.“

„Proč bych to dělal? I na křivopřísežné svědectví se musí rea-
govat a čelit mu. Nechápu, jak ten chlap vůbec může doufat, že
jeho obvinění obstojí.“

Julie obrátila oči. „Copak to není jasné? Nemá v úmyslu přijít s usvědčením! Jen ti chce zabránit zúčastnit se voleb!“

„Ale proč? Přece nemůže doufat, že si vybuduje pověst na neúspěšné soudní při, která vyústí v osvobozující rozsudek.“

„To je otázka, na kterou musíme odpovědět.“ Vrazila mi do ruky pohár slabé směsi. Namočil jsem si chléb do oleje ochuceného balzámem a žvýkal.

„Pokud on sám nemá přímý prospěch z toho, když mě vyloučí z úřadu, tak kdopak? Tuhle otázku vždycky klade Cicero, vid’? ,Komu to prospěje?““

„Je tu ještě další otázka: Jsi ty skutečným cílem toho útoku?“

„Co tím myslíš?“ Hodil jsem do sebe pár ústřic a pustil se do pečeného kuřete.

„Jeho slova, jak mi byla tlumočena, zněla, že zničí ‚velikého Caecilia Metella‘. Ty nejsi nejvýznačnější člen své rodiny. Přes tebe možná napadá celou tvoji rodinu.“

„Kdybychom byli známí Pompeiovci nebo Caesarovci, pak by to dávalo smysl, ale to nejsme. Rodina podporovala Sullu a od jeho smrti šla vlastní cestou.“

„Existují tací, kteří to považují za nepřijatelné,“ prohlásila Julie tajemně.

„Jak dobře znáš Fulvii? On je její bratr.“

„Za posledních pár let jsem ji sotva zahlédla, potkaly jsme se jen při obřadu aristokratek na slavnosti Bona Dea a během rituálů bohyně Ceres a při podobných příležitostech. Když byla provdaná za Klodia, byla pochopitelně pevně spjatá s okruhem jeho přátel a jeho rodinou. Teď to vypadá, že se snad provdá za Marka Antonia, a Antonius se dal dohromady s Caesarem. Proto si nedokážu představit, že by svého bratra k tomuhle navedla, i když je to pěkná mrcha.“

„Myslíš, že je opravdu tak zkažená?“

„Klodia je ve srovnání s ní vestálka.“ Po bratrově smrti se nechvalně proslulá Klodia prakticky stáhla do ústraní, a tak připravila Řím o oblíbené ohnisko skandálu. Jako obvykle mě zneklidnilo, když moje manželka zmínila Klodii. S tou ženou mě pojila nepříjemná minulost plná zvrátů.

„Tak kdo? Hlavní frakce by se měly ucházet o přízeň Metelovců, ne si je zneprátelit.“ Pustil jsem se do neškodného, ale lahodného králíka, utrhл jsem mu jednu nohu a namočil ji do omáčky *garum*.

Julie se nad tím chvíli zamyslela a pak se zdálo, že záležitost pustila z hlavy. „Koho myslíš, že bude tvoje rodina podporovat? Nemůžou být věčně nestranní. Dříve či později se budou muset vyslovit pro Caesara, nebo pro Pompeia.“

„Ne nezbytně,“ řekl jsem. „A to kvůli jedné věci: do roka může být Caesar nebo Pompeius mrtvý, případně i oba. Galie není zdravé místo, což mohu potvrdit z vlastní zkušenosti. Jeden zbloudilý šíp, jeden odhodlaný vrah, nečekaný germánský útok – cokoli z těchto věcí by mohlo znamenat Caesarův náhlý konec. Vlastně by ho mohla zabít i zimnice nebo nějaký nespokojený důstojník. Jen si vzpomeň na to, jak polovina senátu spolupracovala a poslala ho do Galie v naději, že tam zemře.“

A co se týká Pompeia, je ve věku, kdy člověk najednou padne mrtev k zemi z přirozených příčin. Přibral a už není tak čilý jako dřív.“

„Neodpověděl jsi mi.“ Julie byla stejně urputná jako kterýkoli právník.

„Záleží na tom, kdo jim nahání největší hrůzu. Pompeius a jeho vojáci je děsili celá desetiletí a většinu času stáli proti němu. Teď se začínají bát Caesara. Má nebyvale velkou a šťastnou armádu a už několik let je faktickým králem Galie a Ilýrie.“

Až nadejde čas, postaví se proti tomu, z koho budou mít největší obavy. Budou podporovat slabšího muže.“

„Kdy rozhodnou, kdo jim nahání největší hrůzu?“

„Záleží na tom, co udělá Caesar a Pompeius. Budou chtít zachovat mír tak dlouho, dokud to půjde. Pokud Pompeius udrží své veterány na jihu a Caesar se vzdá svého impéria, až mu vyprší lhůta, vrátí se do Říma a zaujme místo v senátu, pak se moje rodina pokusí udržet smír a zůstat zadobře s oběma.“

„Myslíš, že se to stane?“

„Zdá se, že je to nepravděpodobné. Caesar už zcela jasně ukázal, jak pohrdá senátem. Jestli se pokusí udělat to, co provedl Sertorius, a ustanoví se nezávislým králem, vypukne občanská válka a Pompeius proti němu povede tažení. Jestli si Pompeius vezme do hlavy, že svolá své vojáky a zmocní se jižní Itálie, moje rodina půjde za Caesarem a bude žadonit, aby Pompeia rozdrtil.“

„A když se Caesar vrátí do Říma, ale nevzdá se impéria? Když si s sebou přivede vojáky a utáboří se za hradbami Říma?“

„Pak se moje rodina přidá na stranu Pompeia. Vždycky podporují toho slabšího, toho, o kterém si myslí, že ho můžou ovládat. Doufám, že to k žádnému z těchto konců nedospěje, protože pak už by nesešlo na tom, koho bychom podpořili. Bude to znamenat konec republiky.“

„Možná už je načase,“ prohlásila Julie.

„To nikdy! Jestli vypukne další občanská válka, ať už vyhraje Caesar, Pompeius nebo někdo jiný, prohlásí se diktátorem. A na rozdíl od Sully tenhle neodstoupí a neobnoví republiku. Bude to monarchie podobně jako v Orientu. To by bylo pro Řím nedůstojné.“

„Dostáváme se od věci,“ řekla Julie. Nikdy by to nepřišla, ale představa jejího strýce jako monarchy ji ani trochu netrápila. „Hodlám prověřit toho Fulvia i jeho minulost. Ně-